

Už v prvních dnech a týdnech života vykazují děti **zjevné rozdíly v chování**

Při stejné péči a stejně dobrém zdraví - jeden novorozenec radostný a spokojený, druhý náročný a obtížný, jeden pasivní, jiný aktivní se zájmem o všechno co se děje kolem.

Nakolik je osobnost
předurčena dědičností
a nakolik závisí na
prostředí?

Pokus o odpověď na tuto otázku:

- Výzkum - New York, pediatři **Thomas, Chessová a Birch** – 1986
- Vzorek **141 dětí ve věku 12 týdnů**
- Ve spolupráci s rodiči s rodiči je doma podrobně sledovali a hodnotili v řadě vlastností chování – např. *úroveň aktivity, rozsah pozornosti, pravidelnost tělesných funkcí* (krmení, spaní, vyměšování), *přizpůsobivost a celkové citové ladění* (radostný, mrzutý).

Výsledky ukazují, že

65 % vzorku mohlo být již v tomto věku přiřazeno k jedné z těchto tří skupin:

1. Skupina snadno vychovatelných dětí
(40%)
2. Skupina obtížně vychovatelných dětí
(10%)
3. Skupina pomalu reagujících dětí
(15%)

1. Skupina snadno vychovatelných dětí

Vyznačují se:

- pravidelností tělesných funkcí
- značnou přizpůsobivostí
- celkově přátelským a kladným citovým laděním
- přiměřeným reagováním na podněty

2. Skupina obtížně vychovatelných dětí

Vyznačují se:

- nepravidelností tělesných funkcí
- negativním reagováním na nové osoby a situace
- celkovým mrzutým citovým laděním
- přehnaným reagováním na podněty (sklon protestovat, nebylo-li vše hned podle chuti)

3. Skupina pomalu reagujících dětí

Vyznačují se:

- malou aktivitou
- malou přizpůsobivostí
- sklonem vyhýbat se novým podnětů a situacím
- obecně mírně negativním citovým laděním se slabším reagováním na podněty

Při zahájení školní docházky

„Snadná“ skupina - se rychle přizpůsobovala novému řádu, radostně a ochotně se účastnila všech činností a projevovala se celkově přátelsky a společensky – chovala se obdobně jako v prvních dnech a týdnech života.

„Obtížná“ a „pomalá“ skupina - působily více problémů, často odmítaly „zabydlet se“ ve škole, skamarádit se s druhými a účastnit se různých činností.

Děti byly sledovány až do
dospělosti.

Při porovnání prostředí, v němž byly
děti vychovávány, badatelé zjistili, že
mezi těmito třemi skupinami nejsou
významné rozdíly.

Tyto časné rozdíly v chování
byly označeny výrazem
temperament.

Nevyhnutelný závěr –
pozorovatelné rozdíly mezi dětmi
jsou způsobeny dědičností.

Velký vliv na stupeň, v němž se děti svému temperamentu přizpůsobily měli rodiče.

Zvláště děti z „obtížné“ a „pomalé“ skupiny byly mnohem úspěšnější ve zvládnání své potenciálně problémové povahy, pokud byly obdařeny rodiči, kteří byli ve svém chování mimořádně trpěliví, důslední a objektivní.

Děti z „obtížné“ skupiny

nejlépe reagují na rodiče, kteří jsou citliví a přítom pevní, kteří jsou ochotni argumentovat a vysvětlovat a kteří na jedné straně mají jasné nároky, avšak na druhé straně usilují spíše o spolupráci, než aby spoléhali na sílu a trestání.

Nejpříznivěji se projevovaly děti

jejichž rodiče jim poskytovali mnohé rozmanité podněty a příležitosti k činnosti a užívali přitom spíše povzbuzování a podporu než ultimativní požadavky.

Přísná a něžná láska

(Biddulph, Steve: Tajemství výchovy šťastných dětí. 1999)

Úkol najít rovnováhu:

Něžná láska – je schopnost chovat se uvolněně, srdečně a laskavě, nemusíte se k ní nutit, jen jí dát prostor k růstu

Přísná láska – je schopnost chovat se k dětem laskavě, ale přísně – stanovit jasná pravidla a trvat na jejich dodržování, aniž bychom se rozzlobili nebo ustoupili. Stát si za svým. Je to rozhodné chování s láskyplným úmyslem. Opakem - přísné a chladné.